

POPORULUI

Tipare în fie care Duminică

Cea mai veche foaie politică-poporală înființată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI	
Pe un an	Lei 14.-
Pe o jumătate de an	Lei 7.-
Pe un pătrar de an	Lei 3.50
Prețul unui Exemplar	Lei -30

Redacția și Administrația:
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12.
(lângă poștă)
Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«.

INSERATE
se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir pețit primadață 50 bani, a doua-oraă
40 bani, a treia-oraă 30 bani.

Măsuri bune pentru alegeri.

Slușbașii să nu se amestece în alegeri. — Alegătorii să meargă în haine de serbătoare la votare. — Crășmele să fie închise în zilele de alegere.

Dreptul electoral e cel mai însemnat și măi frumos drept al cetățeanului, în stat constituțional. E dreptul de a contribui și el, cu votul său, la conducerea de stat. Pentru că fiecare stat vine condus după legile pe cari le are. Dacă legile, aduse de corpurile legiuitoare, sunt bune, cetățeanul va fi mulțumit cu ele și meritul în cazul acesta este al său, pentru că a ales bine pe acela, ori pe acela, pe cari i-a trimis în corpurile legiuitoare, ca se facă legile. Și iarăși, dacă legile nu sunt bune, cetățeanul va fi nemulțumit cu ele, dar vina e a sa, fiindcă nu și-a dat destul de bine seama pe cine trimite acolo, unde se fac legile.

Prin urmare, datorința fiecăruia alegător este, să se gândească bine pentru cine votează la alegerile cari ne stau înainte și pe cine alege, la adunarea deputaților și la senat, pentru că lucruri mari se vor întâmpla în corpurile legiuitoare, cari se vor întruni în 20 Noembrie a. c. în București, și va fi bine, ca din ele se facă parte cei mai luminați bărbați ai neamului nostru.

Votul are să și-l dea însă fiecare neîndemnat și nesilit de nime, după gândul și după judecata proprie. Ne pare foarte bine, că în privința aceasta putem comunica cetitorilor, că dela Resortul afacerilor interne s'a dat ordin aspru funcționarilor publici, să nu se amestece în alegeri, cum le era obiceiul pe vremea domniei ungurești. Iată ce se spune în acest ordin, dat sub numărul 15.275 Int. cu data 6 Octombrie din anul acesta:

»Funcționarilor publici, de stat, municipali și comunali, se vor abține dela orice amestec nelegal în mișcarea electorală. Nu vor participa

la convocarea și organizarea adunărilor electorale, nu pot fi președinți și notari ai acelor adunări, nu pot primi delegațiuni sau încredințări din partea lor. Funcționarilor publici nu pot să iee parte decât la acte impuse lor prin decretul-lege electorală și ordonanțele de aplicare, având a fi păzitorii ordinii publice și ai legalității alegătorilor. Orice abuz sevărit de către funcționari, va fi urmărit pe baza normelor disciplinare și a celor de drept penal«.

În același ordin al Resortului afacerilor interne se cuprind apoi frumoase povești, date pe seama alegătorilor, cărora părințește li se spun următoarele:

„Procedura de votare (scrutinul) fiind decentralizată, la secțiile de votare, fiecare alegător poate să și exerciteze votul său în comuna de domiciliu, la sine acasă, iar unde nu s'a putut să se constituie secție de votare, aceea se află în apropiere. Depărtarea cea mai mare ce o admite decretul lege electorală e de 10—15 kilometri dela reședința secției de votare. Având în vedere, că alegerile pentru adunarea deputaților sunt fixate (puse) pe zi de Duminică, zi de repaus, atât pentru săteanul ocupat cu munca câmpului, cât și pentru orășanul meseriaș și comerciant, când nimenea nu e subtras dela ocupațiunea sa, chiar și în cazul dacă alegătorul ar trebui să facă un drum de câțiva kilometri, acum când pentru prima oră în țara aceasta se dă ocaziune păturilor celor mai largi ale poporului, ca să și exprime voința în îndreptarea afacerilor publice, prin exercitarea celui mai însemnat drept cetățenesc, să privească alegătorii chemați prin înaltul decret regal la urnă de o mare cinste ce li s'a dat

și în mod serbătoresc să se înfățișeze înaintea biroului de votare, mergând în ordine militară, în haine de serbătoare, fără trăsuri, fără căraușii, condu-și de dragostea de neam și de țară, înșirați sub steagul partidului lor, ca oameni de ordine și conștienți de dreptul cel sfânt cetățenesc, ai cărui pătași sunt.

Ajunși la biroul de votare, să păzească ordinea, disciplina, să respecte pe cei dintr'alt partid, să încunjure ciocnirile. Nu toți cetățenii alegători pot fi de o părere. La alegeri se împart cetățenii în partide. Fiecare are dreptul să se alăture acolo, unde li chiamă convingerea sa de a înfăptui binele și fericirea patriei. Să se ferească fiecare de a întrebuița mijloace nelegale pentru influențarea alegătorilor. Afară de organele publice, are și fiecare cetățean datoria de a păstra ordinea și a veghia asupra libertății alegerilor. După exercitarea dreptului de vot, fiecare să se întoarcă acasă în liniște, în pace, așteptând rezultatul scrutinului, care însă se poate cunoaște numai după totalizarea rezultatelor dela toate secțiile de votare«.

Îndemnăm alegătorii, să și însemne bine aceste cuvinte cu adevărat părintești și să se conformeze lor. În fine tot în ordinul acesta al Resortului afacerilor interne se iau măsuri și pentru închiderea crășmelor, nu numai în zilele de alegere, ci și într'o zi înainte, și într'o zi după alegeri. În privința aceasta se spun în ordonanță următoarele:

„În zilele de 1, 2, 3, apoi 6, 7, 8 Noembrie 1919, crășmele, atât la sate, cât și la orașe, trebuie să fie în hise. Vânzarea de beuturi spirituoase, distribuția (impărțirea) cum și aducerea lor în circulație, sau întrebuintare, în orice fel, e oprită. La orașe pot fi deschise restaurantele dela orele 12—3 amiază și dela 7—10 seara, în care timp se vor servi numai mâncări, iar beuturi fără conținut de alcool. Cafenelele pot fi

Unor.
Asociațiunea pentru literatură Română.
Str. Laguna 6. Loco.

deschise, dar e interzis a se servi beuturi cu conținut de alcool. Aceste dispozițiuni se aplică și pentru câte trei zile la alegerile de balotaj, sau de întregire, ce s'ar fixa mai târziu“.

Credem, că întreaga opinie publică dela noi, va primi cu bucurie măsurile aceste bune, luate din partea ocârmuirii noastre de astăzi, din partea Consiliului Dirigent din Transilvania, Banat și ținuturile românești din Ungaria, cu privire la alegerile ce se vor face, în 2 Noemvrie pentru adunarea deputaților și în 7 Noemvrie pentru senat și că fiecare va căuta să procedeze după înțelesul lor. Sunt cu adevărat primele alegeri, la cari putem să luăm parte toți, cărturari și necărturari, avuți și mai sărăci, plugari și meseriași, se cuvine deci, ca se le facem astfel, ca să fim mândri de ele. Să dăm dovadă lumii, că suntem destul de maturi, de copți pentru a ne folosi de acest frumos și însemnat drept cetățenesc, mergând la alegere fără ură, fără ceartă, fără dușmănie, cu gândul la binele și la fericirea patriei, care e a noastră, a tuturor. La un rău deci toți, în zilele de 2 și 7 Noemvrie, în ordine exemplară, cu inimă și cu gânduri curate, ca cetățeni liberi ai României-Marii!

Declarațiile domnului V. Goldiș.

În Deva apare un ziar nou românesc: „România liberă.“ Unul dintre redactorii acestei foi a avut întâlnire și convorbire cu domnul Vasile Goldiș, ministru fără portofoliu în guvernul central din București și întrebându-l, cari fi sunt părerile asupra situației de acum politice, domnul ministru a făcut următoarele interesante declarațiuni:

„Guvernul național, sub conducerea d-lui I. Maniu, a eșuat (nu a izbucit) pentru moment din cauza politicii partidelor opoziționale din vechiul regat. Politica acestora e o confirmare (întărire) întru toate a tratatului de pace, impus nouă de Conferința păcii. Nici un guvern viitor nu va putea iscăli pacea în forma care ni se prezintă. Vom prezenta Antantei inventarul cerut despre materialul care l'am luat dela Ungari, vom retrage în curând și trupele noastre din Ungaria, lăsând răspunderea consecințelor (urmărilor) în sarcina înfrângerii (Antantei). Noi vom și apăra ce avem.

„Nescălcirea tratatului de pace nu poate avea nici o urmare gravă pentru noi. Războiul nu vor mai fi din pricina aceasta; cel mult nu vom lua parte activă în liga națiunilor. De altcând suntem firm convinși, că tratatul ce ne privește, se va modifica în favorul nostru. Opinia publică a țărilor aliate e de partea noastră. În ce privește fixarea hotarelor între noi și Ungaria, acestea sunt stabilite definitiv pe hârtie. Nu

corespund contractului nostru din 1916, făcându-se o modificare de aproape 25 kilometri în paguba noastră. Granița trece pe dinaintea orașului Chitighaz, lăsând orașul acesta Ungariei, împreună cu Măcșul și Ciula. De altcând o comisiune va stabili la fața locului granițele definitive, luându-se în considerare împrejurările locale.

„Față de svonorile nebunatică, că României i se vor da numai trei comitate în Ardeal, e boala veche a Ungurilor, cari în loc să își vadă de lucru, în păcându-se cu soartea, se mângâie cu închipuiri fantastice, stricându și lor însuși.“

Răvaș politic.

★ Dela Paris.

Domnul George Clerck, trimisul special la București al consiliului suprem, a sosit Marți, săptămâna trecută la Paris, după ce patrecuse mai multe zile în capitala Ungariei, în Budapesta, pentru a studia și aoi situația. Domnul Clerck și-a prezentat numai desărt raportul amănunțit despre oile aflate și auzite la București și la Budapesta și secretariatul general al conferinței de pace a făcut traducerea raportului în deosebite limbi, pentru ca fiecare membru al Conferinței de pace să-l aibă în limba sa. După știrile venite dela Paris, raportul domnului Clerck e favorabil României. Consiliul suprem s'a apucat de censurarea amănunțită a raportului și se crede, că se vor face schimbări în părțile tratatului de pace cu Austria, cari sunt vătămate pentru România. Se poate, că se va compune un supliment la contractul de pace, în care se va da alt înțeles dispozițiilor din el, cu care România nu e mulțumită, iar chestia Torontalului va fi lăsată în grija României și a Iugo-Slaviei, ca se o regaleză ele între ele, pe cale painică și prin bună învoială.

★ Fiume.

Chestia fiumană nu e rezolvată nici acum. Postul D'Anuzio și voluntarii sei s'în ocupat orașul și nu voesc să-l predea decât unor trupe regulate italiene, cari să-l păzească și păstreze pe seama Italiei. Se vorbește, că Anglia ar fi provocat în mod poruncitor guvernul italian să caute și să scoată trupele voluntare din Fiume, dar în ferma aceasta știrea nu corespunde adevărului. A scris, e adevărat, guvernul din Anglia guvernului italian, dar nu în ton poruncitor, ci în ton prietenesc, exprimându și dorința, ca situația dela Fiume să fie cât mai repede l'imepțită. O astfel de scrisoare a primit guvernul italian și dela Antanta întreagă, dar a primit și guvernul din Iugo-Slavia, ceea ce dovedește, că antanta ar dori foarte mult, ca conflictul acesta să-l eplaneze statele interesate, ele între ele. Ambele state sunt rugate din partea Antantei, să facă jure provocările și ciocnirile.

★ Clemanceau se retrage.

Din Paris vine știrea, că bătrânul ministru-prezident francez, domnul Cle-

manceau, este hotărât să se retragă din fruntea consiliului de miniștri imediat după ce se va face alegeri noue în Franța. Cu toate, că e numai sven până acuma, iar nu știre pozitivă, pentru că după alegeri poate să se mai resgândească domnul Clemanceau, supranumit și „tigrul“, — o foaie mare din Anglia scrie un articol foarte frumos despre acest mare bărbat al Franței, spunând, că el numai o singură promisiune a făcut țării sale și și-a ținut promisiunea: a redat Franței provinciile pe cari i le luaseră nemții la 1871, Eliza și Lorena!

★ Situația în Rusia.

Se pare, că domnia bolșevicilor în Rusia e acuma pe sfârșite. Știrile cele mai proaspete venite de acolo ne spun, că generalul Iudenici ar fi luat cu trupele sale Nișni Novgorodul și acum se apropie de Moscova, curățind bine terenul de bolșevici. Lenin și cu alți tovarăși ar fi dispărut. Un ziar de regulă bine informat din Berlin scrie, că în cercurile guvernamentale de acolo se ține ca sigură apropiata apunere a stelei bolșevismului. În Petrograd populațiunea a pus mâna pe mai multe zidiri publice, luându-le în stăpânire. Evreii sunt luați la goană pretutindenea, iar conducătorii bolșevicilor, dacă pot fi prinși, sunt omorâți fără cruțare. Este speranță deci, ca lucrurile să iee în curând altă tatură în Rusia, creându-se stări de lucruri mai sănătoase ca cele create de Lenin și tovarășii săi.

★ Ratificarea păcii.

Tratatul de pace dela Versailles (cu Germania) a fost ratificat de parlamentul din Anglia și de cel din Franța, iar în Italia ratificarea s'a făcut prin decret regal, fiindcă parlamentul italian a fost dizolvat, pentru a se putea face în Italia alegeri noue, pe baza noii legi electorale. Senatul statelor unite americane încă a acceptat de bun contractul de pace cu Germania, cu 380 de voturi contra 45, și astfel se va începe în curând executarea contractului, silită fiind Germania să implinească punct de punct tot în ce s'a obligat în contract. Pentru cele mai multe lucruri vor fi alesi comisiuni, cari să stabilească calea punerii în vigoare a dispozițiilor din tratatul de pace.

★ Pacea cu Ungaria.

Guvernul unguresc, prezidat de Friedrich, vrea să convoace vechiul parlament ungar, ori poate că le și convocat, pentru a-i cere, să-l recunoască de guvern constituțional și să-l împuternicească se trimită delegați la Conferința de pace dela Paris. De altcând delegații maghiari sunt așteptați la Paris, pentru că contractul de pace cu Ungaria e gata, și dorința e, că încă în cursul lunii acesteia să fie predat Maghiarilor spre studiere și spre facerea observărilor, cari apoi nu vor fi luate în seamă, ca la Bulgari și Austriaci. În tratatul de pace cu Ungaria granițele acestei țări sunt stabilite astfel, că nu rămân pentru Unga-

ria din vechiul teritor decât 140.000 kilometri pătrați, cu 10 milioane de locuitori, iar 185.000 de kilometri pătrați, cu 10 milioane de suflete, trec la alte state: România, Iugo-Slavia, Ceho-Slavacia și Austria Mică de tot va fi Ungaria după pace, dar cel puțin va fi aceea ce trebuie să fie, — maghiară, ori maghiaro-jidană.

★ Japonia încă subscrie.

În cercurile Conferinței de pace de la Paris se crede, că Japonia încă va ratifica în curând tratatul de pace cu Germania. După constituția din Japonia tratatul nu trebuie să fie prezentat parlamentului spre aprobare, ci ratificarea o face împăratul, pe lângă răspunderea guvernului, cu o simplă subscriere, cerându-se întâi consentimentul (Invoirea) Consiliului diplomatic. La timpul său apoi tratatul va fi prezentat parlamentului, nu spre aprobare, ci pentru a-i lua simplu la cunoștință conținutul.

★ Crize pretutindene.

În Iugo-Slavia nu este guvern, pentru că toate încercările de până acum de a se forma un cabinet, care să primească răspunderea pentru situația politică, au dat greș. Zilele trecute venise știrea telegrafică, cum că în sfârșit, după atâta trăgăneală, s'a putut compune noul guvern al Iugo-Slaviei, dar în ziua următoare a venit altă știre, că regentul, principele moștenitor, care înlocuiește pe regele Petru, nu l'a acceptat. Se va forma deci alt guvern, dacă se va putea forma. Criză de guvern a fost apoi și în Bulgaria. Teodoroff a demisionat, probabil fiindcă îi par prea grele condițiile de pace ale antantei și nu vrea să le subscrie, dar aici încă s'a putut forma noul cabinet, sub prezidenția lui Stambulinschi, care numai decât a cerut dela conferința de pace o amânare de zece zile pentru făcerea observărilor asupra contractului de pace. În fine a mai fost criză de guvern și în Turcie, dar și acolo s'a format noul cabinet fără mari greutăți.

★ Un ultimăt.

Conferința de pace a provocat guvernul german, ca în 48 de ore să-și retragă trupele din provinciile baltice, pe care le ține și acum ocupate încă depe vremea războiului cu Rusia, căci în caz contrar va fi blocată Germania, adică închisă, ca să nu poată nici duce din țară, nici aduce în țară nimic. Guvernul german a răspuns, că nu e rău voință la mijloc, căci ordinul de retragere s'a dat de mult și retragerea trupelor germane s'a început de fapt la începutul lunii acesteia, dar merge încet, fiindcă trupele s'au stricat, nu mai ascultă. Mulți dintre soldații prusiaci au dat mâna cu bolșevicii ruși și s'au ticăloșit. Consiliul suprem din Paris a comunicat guvernului german, că nu i primește scuze. Face cum știe, și aducă-și trupele acasă.

De ale școlii.

La noi, în Ardeal, Banat și ținuturile românești din Ungaria, s'au deschis, cu începerea acestui an școlar, cinci școli normale de stat (pedagogice, școlile dăscălești) și anume în Cluj, Deva, Timișoara, Zalău și Sighetul Marmăției. Afară de acestea mai au și cele două biserici române pedagogice lor confesionale, în Sibiu, Blaj, Arad, Cărbăneș, Gherla și Lugoj, astfel, că am avea de tot unsprezece pedagogice, fiecare cu câte un număr îndestulitor de elevi și totuși nu sunt destule, ori dacă sunt pedagogicele destule, nu e de ajuns numărul de elevi din ele, pentru că școala română dela noi are trebuință de 10.000 de învățători și astăzi nu dispune decât numai de 3000 de pateri didactice, unele mai bine, altele mai puțin pregătite. Motivul e acela, că lumea nu se prea îmbulzește la dăscălie, astăzi, când atâtea alte căi stau deschise pe seama omenilor cu carte și harnici. Stăpânirea va trebui însă să se îngrijească într'un fel oarecare, ca totuși nici o școală să nu ne rămână fără învățător.

Deschiderea anului școlar în Cernăuți, capitala Bucovinei, s'a făcut cu o deosebită solemnitate, în fața de față a ministrului țării, a domnului Dr. I. Nistor. La liceul de băieți, unde s'a început serbarea, a ținut cuvântare de înălțare domnul Iluț, răspunzându-i în cuvinte alese și mișcătoare domnul ministru Nistor, care a în demnat pe profesori să-și dea toată strălucirea, ca se facă din elevii lor nu numai copii cu carte, ci și cetățeni buni și creștini buni. Serbarea s'a continuat la școala normală de învățători și învățătoare, unde au rostit vorbiri profesorii Ciupereș, Băteanu și Abageri, iar în numele părinților a răspuns profesorul de teologie V. Șșan. La urmă a vorbit domnul ministru Nistor despre însemnătatea mare a școlii. Atât la liceu, cât și la școala normală, au fost și declamații și cântări patriotice, executate de elevi.

Un lucru urât s'a întâmplat în București, la o școală secundară, care poartă numele celui mai harnic ministru de culte și instrucțiuni publice pe care l'a avut vechiul regat, numele lui Spiru Haret. Câțiva elevi s'au prezentat la școala aceasta ca să facă examenul ca privațiști, dar fiindcă nu au învățat nimic, n'au știut se răspunde și au căzut la examen. Un lucru, care se întâmplă pretutindene în lume. Cine nu poate se da examenul, nu poate primi atestat că l'a făcut. Elevii aceștia, căzuți la examen, în loc să se pună pe învățtură și să se anunțe de nou la examen, s'au organizat în bandă, au dat năvală asupra localului școlii, l'au devastat, au luat în goană pe domnii profesori și în felul acesta au dat dovada cea mai eclatantă că se pricep bine la bolșevism. Și se poate, că vor fi numiți ei dintre ei vre o doi trei profesori, cari să le dea atestate că au făcut examenul cu — eminență. Din bolșevism, da, nu înse din studii, pe cari nu le-au învățat. Vorba e însă, că acasă, în familie, ce educație au putut se primească acești tineri stricați, dacă se dimit la astfel de fapte urâte?

Acum de curând a fost o deputație de învățători în Sibiu, pentru a cere o altă calificare, mai bună, în privința salarizării, dar

responsul primit nu a fost mulțumitor și deputația s'a prezentat la domnul Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, prezentându-i un memoriu, în care se cuprind dorințele învățătorilor. Domnul Maniu a promis că va căuta, ca în timpul cel mai scurt să fie împlinită cererea învățătorilor, cu privire la salarizare, și a sfătuit pe învățători, să nu convoace congresul învățătoresc, cum aveau de gând, ci se aștepte în liniște rezolvarea justei lor cereri.

Mișcările electorale.

Prin toate cercurile de alegere dela noi e mișcare vie. Lumea se pregătește de alegeri. Candidații, pentru a intra în legătură strânsă cu alegătorii, umblă prin comune, rostesc vorbiri în întrunirile publice pe care le țin cu alegătorii și-și desvoalță planurile de muncă din viitorul apropiat, când vor fi a parte din corpurile legislative ale României Mari, dacă alegătorii îi vor onora cu încrederea și îi vor alege. O frumoasă întrunire publică s'a ținut la Alba-Iulia, unde candidatul e domnul Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, care în vorbirea pe care a rostit-o în fața numeroșilor alegători, a făcut interesante declarațiuni, pe care le vom aduce și noi în numărul viitor.

Programul Bucovinenilor.

Partidul democrat al unirei din Bucovina și a stabilit programul, cu care va intra în luptele electorale și pe temeiul cărui va alege și va trimite deputați și senatori la constituanta din București. În acest program se cuprind pe scurt următoarele puncte: Unificarea desvârșită și consolidarea României Mari. Presă cinstită și cuvințioasă în ton, presă care se respecteze și părerile contrarului, dacă sunt de respectat Sănătatea morală în viața publică. Ridicarea țărânelor prin o largă și temeinică reformă agrară. vot universal, egal, secret și obligator pentru toți cetățenii din România întregită. Școli bune la sate, cu învățători bine pregătiți și bine plătiți, apoi școli secundare corespunzătoare dubului vremii și universitate românească. Sprijinirea bisericilor, din partea statului, în munca ei apostolică. Sprijinirea cererilor drepte ale muncitorilor, cu opt ore de muncă, cu participare la câștigul întreprinderilor industriale și cu asigurarea pentru bătrânețe și incapacitate de muncă. Formarea clasei de mijloc, prin înființarea de școli comerciale și de meserii, prin ajutorarea obștilor și a cooperativelor, prin repararea pribegilor bucovineni din America, Siberia și din alte părți de lume. Decentralizarea administrației, autonomie pentru comune și județe, funcționari stabili administrativi și simplificarea aparatului administrativ. Unificarea justiției. Darea după venit, dare pe câștigurile de războiu. Libertate națională, confesională și culturală pentru cei de altă limbă. În politica externă susținerea demnității și suveranității statului român.

Un program, pe care-l poate subscrie oricare Român cu gânduri senine și cu inimă curată.

Congresul preotesc din București.

— Raport amănunțit —

Ședința a doua a Congresului preotesc, intrunit în București, s'a ținut în ziua deschiderii, Marți după-amiază, la orele 3, tot în sala mare a Ateneului. Preotul Grigoraș din Botoșani a cerut, ca să se pună în discuție chestiunea uniformei preoțești și căsătoria a doua a preoților văduvi. S'a intrat apoi în ordinea de zi. La punctul din program: „Cum trebuie să se înțeleagă autonomia bisericii“ vorbește părintele D. Furtună, profesor la liceul din Dorohoi. Spune, că avem trebuință de o biserică cultă și liberă, care se lucreze în interesul statului. Cere o autonomie în interesul ortodoxiei, o conlucrare cu statul pe teren național și bisericesc. Preoțimea să nu facă altă politică decât a bisericii. Cere o pregătire aleasă culturală pe seama clerului și o îmbunătățire materială. Casa bisericească (din București) se fie îmbunătățită, iar Consistoriul episcopal să fie ales pe viață.

Preotul V. Radu arată, că până acuma biserica nu a fost autonomă, ci depindea de stat și de politicieni. Metropoliții și episcopii să fie aleși de preoți. Consistoriul bisericesc se fie neatârnat de sfântul Sinod. Casa bisericească să și creeze un fond pentru ajutorarea tinerilor cari voesc să plece în străinătate la studii.

Părintele Chiricuță crede, că în autonomia bisericii nu trebuie trecut cu vederea rostul credincioșilor. Tăria clerului se sprijinește pe urmașii credincioșilor.

La cuvântul părintele protopop Dr. E. Dăianu din Cluj și salută Congresul în numele preoțimei greco-catolice unite din Ardeal. Dorește înfrățire cu cei din vechiul regat. (Aprobări și aplauze.)

Mai vorbește și alții, apoi ședința se ridică la orele șase și jumătate seara.

În ziua următoare, Miercuri, la orele 9 s'a deschis ședința a treia. Prezidează părintele C. Nazario, care

cere dela vorbitori un limbaj ales și rămânerea în discuție pe terenul principiilor.

Vorbește protopresbiterul din Brașov Dr. V. Safta. Spune, că autonomia și libertatea clerului trebuie să fie obținute pe cale pasivă. Preoțimea nu declară războiul statului și episcopatului. Nici tătăerile, dar nici ponegririle nu au loc în acest Congres față de persoane oficiale.

Preotul Popescu Malăești înțelege autonomia bisericii, nu împotriva episcopatului, ci cu episcopatul împreună, împotriva celor ce au adus decadentă în biserică. (Aprobări și aplauze.)

Părintele Petrescu Visarion spune, că biserica nu e numai a clericilor, ci a poporului întreg, a tuturor. La trebile ei trebuie să fie lăsați să participe și mireanii. Canoanele, cari nu plac mirenilor, trebuie schimbate, pentru că nu sunt legiuiri vecinice. Clerul să se schimbe cu mireanii împreună. Cere deci intrarea poporului în constituția bisericească.

Congresul cere să vorbească Arhiepiscopul Vartolomeu Stănescu, care urmând invitației, rostește o vorbire mai lungă, vorbind despre raporturile dintre biserică și stat. Admite, că multe dintre canoane trebuie schimbate. E pentru autonomie pe seama bisericii, pentru ca clerul autonom, cu competența sa, să fie de ajutor statului și țării. Ajunge la concluzia, că personalul bisericii trebuie bine ales și bine educat. Administrația se o facă episcopatul, lăsându-se statului dreptul de controlă.

Domnul C. Dobrescu, administratorul casei bisericești, răspunde celor ce au atins în vorbirile lor guvernul și spune, că precum biserica e a poporului, așa și guvernul e o emaniție a poporului, deci să nu lupte contra lui. Cere ca dorințele Congresului să fie numai de interes bisericesc.

Chemat la tribună de congresiști, vorbește Arhimandritul Iuliu Scriban. Crede, că autonomia e un lucru în stare de devenire. Nu înțelege însă o autonomie absolută, ca în America. Nici biserica catolică nu e autonomă în state. Sunt lucruri de corectat, dar sunt și lucruri, cari așa va trebui să rămână cum sunt. Statul de multe ori a avut intenții bune cu biserica. Insuși oratorul nu se poate plânge, că în activitatea sa l'ar fi împiedecat statul, ci că cu haină ca și al lui. (Aplauze) Statul a făcut abuz la numiri, iar de episcopi nu mai vorbește: „Ne-au făcut de rușina sub ocupație“. (Aplauze.)

Să cetește proiectul de concluzie în chestia autonomiei, dar nu întrunește aprobarea Congresului. Arhiepiscopul Vartolomeu Stănescu propune respingerea proiectului. Congresul poate să ceară numai în principiu autonomia, lăsând, ca amănunțele să fie precisate de organele competente. (Aprobări. Aplauze.)

Părintele Dr. Nicolae Bălan, profesor în Sibiu, propune alegerea unei comisii, compusă din reprezentanți ai tuturor provinciilor, care comisiune să formuleze apoi un nou proiect de rezoluție pe seama Congresului. (Se primește.)

Să trece la al doilea punct de program: „Organizația vieții bisericești“. Raportor preotul D. Georgescu. Face istoricul administrației în biserică creștină, cere ca în loc de epitropie să se zică eforie și face propuneri, cum să se organizeze parohiile, protoieratele (protopopiatele) și episcopii.

Ședința se închide, pentru a se continua după amiază la orele 3. Vorbește pe larg preotul Iordănescu Ploiești, făcând propuneri practice de îndreptare a relelor de astăzi. Congresul cere apoi să vorbească domnul N. Iorga, care stă la Congres. Urmând invitației, domnul Iorga își spune părerea asupra autonomiei bisericești. Azi administrația bisericească e rea; dar nu a fost tot așa. Sub Cuza ajunsese biserica la cea mai largă autonomie. „Până ce preoții nu vor ajunge prin slujba și predica lor, — a spus domnul Iorga,

FOIȘOARĂ

Cănele mântuitor.

Un lord din Anglia, proprietar al unei moșii mari, avea un câne frumos și deștept, la care ținea foarte mult, dacă cănele nu ar fi avut și un obicei rău, de care nu se putea desbăra, anume acela, că lua mereu la goană gălilele vecinilor, ba câte odată și miei și porci, și nu se mulțumea numai cu îșgonirea lor din locurile pe care cănele le ținea de ale sale, ci mai și sugruma, când o găsea, când un pui de rață, ba și câte un miel. Stăpânul l'a pedepsit de nenumărate ori, așa cum poate fi pedepsit un câne, cu băiate bună, dar în zadar, căci și la câne „năravul din fire nu are lecuire“.

Tocmai venise la curtea boierească un vecin cu mielul mort în mână, plân-

gându-se că l'a omorât afurisitul de câne. Lordul a făcut aceea ce a mai făcut de multeori, a plătit vecinului prețul mielului, ce să nu fie de pagubă, dar s'a mâniat atât de rău pe câne, încât a dat poruncă aspră servitorului, să l' ducă undeva și să l' impuște, pentru că nu vrea să l' mai vadă. Și stăpânul cânelui a plăcut la primblare, iar cănele, presimțând ceva rău, încă a luat-o la sănătoasă, în altă parte, pe alte cărări. S'a dus și n'a mai venit.

Sezara, când a sosit acasă, a întrebat lordul pe servitor, dacă a împușcat cănele, dar acesta l'a răspuns, că l'a căutat pretutindenea, dar nu l'a găsit. L'a strigat pe nume, însă în zadar, pentru că cănele nu s'a mai arătat de loc pe la curte. Lucrul acesta l'a mai făcut cănele și sfătădată, că temându-se de pedeapsă și pentru ca să scape de pedeapsă, dispăru pe câteva zile, dar apoi iar venea la curte și se lungea pe lângă stăpân, ca să l' ierte. Lordul, credea, că și de data asta așa se va întâmpla. Peste câteva zile cănele va fi acasă, și atunci va

fi executată sentința de moarte asupra lui. Dar a trecut o lună de când a dispărut cănele și nime nu l'a mai văzut la curte. Lordul credea acum, că vreunul dintre vecinii cu pagubele îl va fi omorât și nu și-a mai băiut capul cu cănele.

Trecuse un an dela cele întâmplate și lordul a făcut o mică călătorie calare, însoțit de servitorul său.

O furtună groznică se deslănțuise însă asupra lor, în cursul călătoriei, și se și inserase deabinele, și lordul crezu, că e mai bine să se adăpostească peste noapte în crășma din pădure, în care se afla cu servitorul său, și acolo să aștepte dimineața și trecerea furtunii, continuându și apoi drumul mai departe. A intrat deci în crășmă și a cerut sălaş de noapte. Oamenii din făgădău fură neplăcut aținși de neașteptata vizită, și dederă răspunsuri confuze, lipsite de orice legătură, la întrebările ce li s'a pus din partea noilor oaspeți. Crășmarul și crășmărița șopteau încet între olaliță, iar o servitoare intră se gă-

— în care se fie numai suflet, se adune credincioșii: lumea nu va putea fi readusă la biserică, oăci ar căuta zadarnic căldura și dragostea adevărilor scripturii". Cere reînființarea tipografiilor mănăstirești, ca se tipărească cărți ieftine pentru popor.

Protopresbiterul V. Saftu își anunță plecarea acasă, mulțumind d-lui Iorga pentru cuvintele de stat date preoțimei. Ședința se ridică.

Zua a treia. Ședința din urmă.

Se citește de către preotul Ionescu un raport despre aceea ce e gata ministerul de războiu se face pentru îngrijirea mormintelor eroice. În legătură cu acest raport părintele Păunescu spune, că e datorință preoților, să se îngrijească și ei de oăraslele remase orfane pe urmă eroilor căruți.

Raportul se ia la cunoștință.

Preotul Toma Anicuță propune, ca Congresul se treacă între cererile sale și recăsătorirea preoților văduvi. Dă lămuriri președintele Congresului spunând, că chestia e în studiere. Rezolvarea ei definitivă o va putea face însă numai un Sinod ecumenic, dar în tăcere se va putea împlini pe o cale care dorința aceasta a preoților văduvi.

Părintele Tincoca citește un Memorand al cântăreților bisericești, cari cer pregătire corespunzătoare pentru cântăreți, unificarea cântărilor bisericești și asigurarea mai bună a traiului.

Se dă cuvântul părintelui Dr. N. Bălan din Sibiu, pentru a face propuneri în privința cererilor Congresului, în legătură cu punctul prim din program: „Cum este să se înțeleagă autonomia bisericeii“.

Oratorul spune, că sub autonomie este a se înțelege dreptul bisericeii de a se conduce singură, ca instituțiune divină. Este a se înțelege introducerea elementului mirean, în conducerea bisericeii. Biserica se fie a poporului, o biserică vie și înnoitoare de viață.

Citește apoi cererile Congresului, stabilite de comisiunea alesă de Congres, dupăcum urmează:

„Preoțimea ortodoxă română, întru unită în primul ei Congres în București, discutând amănunțit chestiunea unificării și a organizării bisericilor ortodoxe din cuprinsul României întregite, a căzut de acord asupra următoarelor des derate:

I. Intreaga preoțime română dă expresie viii sale dorințe ca, drept consecință a înlăptuirii unității politice naționale a neamului nostru și în conformitate cu canonul 30 Apostolicesc: singuraticale bisericeii ortodoxe române din cuprinsul României întregite să fie împreunate într'o singură bis. ort. rom. autocefală, având ca organ central al unității sale spirituale pe sf. Sinod, compus din toți ierarhii ei.

II. Cerem, ca statul român, păstrându-și tradiționalul caracter ortodox și acordând bisericeii tot sprijinul moral și material, se recunoască și să garanteze în Constituția sa deplina autonomie pe seamă bisericeii ortodoxe, care ca instituțiune de cultură religioasă-morală și călăuzită de duhul celui mai luminat patriotism, va crește cetățeni devotați intereselor superioare ale statului.

III. Cerem instituirea unui Congres superior bisericesc, ca for suprem legislativ și jurisdicțional, care va exercita, în acord cu sf. Sinod episcopesc, drepturile autonomice ale bis. Congresul superior-bisericesc se va alcătui din reprezentanții clerului și poporului din întreaga biserică“.

Se primește între vii aprobări propunerea făcută, precum și o altă propunere despre federalizarea asociațiilor preoțești de pretendențe, iar propunerea preotului Popescu Mălăești, despre organizarea parohiilor, se amână până se va studia chestia în fiecare provincie.

Propunerea referitoare la pregătirea clerului se primește. As-meneș și cea referitoare la activitatea culturală și filantropică a femeii în parohie.

O altă propunere se face pentru propaganda religioasă, înființarea unui institut biblic pentru tipărirea de cărți religioase și pentru lupta în contra cărților imorale. Se primește.

Preoții din provinciile noi părăsesc Congresul, având se plece spre casă. Congresul le face ovațiuni și cântă: „Mulți ani trăească!“

Se mai vorbește în Congres despre crearea unui fond pentru apărarea autonomiei, despre propunerea d-lui N. Iorga de a se deschide tipogratiile la mănăstiri și se primește propunerea, ca uniforma preoțească se fie înlocuită cu cea civilă în afară de orele de slujbă, precum și propunerea pentru întemeierea unui ziar clerical.

Prezidentul închide apoi Congresul. Seara a fost banchet, oferit congreștilor de oătră casa bisericeii. S'au rostit toast, dintre cari s'a remarcat al domnului Dr. N. Bălan din Sibiu, iar pela miezul nopții congreștii s'au rasfirat.

Intrunirea secretarilor.

Marți, săptămâna trecută, s'au întrunit în Sibiu secretarii comunali și cercuall din județul Sibiu în conferință, pentru a lua măsurile necesare în privința ameliorării (îmbunătățirii) situației lor materiale. Conferința s'a ținut în sala cea mare a casei județene. Au participat aproape toți secretarii din județ. Intrunirea a fost prezidată de domnul Victor Florian, secretar comunal în Racoșia. Debaterile au fost salme, obiective, și dorințele secretarilor comunali și cercuall au fost trecute într'un memorandum, care a fost prezentat numai de către domnul Iuliu Maniu, președintele consiliului dirigent și șef al resortului afacerilor interne, deci mai marele secretarilor comunali și cercuall. Toți secretarii cari au participat la conferință, s'au prezentat în fața domnului Iuliu Maniu, care luând în primire memorandumul din mâinile domnului Florian, președintele întrunirii, a promis, că se va ține cont de dorințele comunicate. Același răspuns l'au primit secretarii și de la domnul Dr. Victor Oaișor, secretarul general dela resortul internelor, căreia încă l'au adus la cunoștință dorințele și cererile secretarilor comunali și cercuall din județul Sibiu. Mișcarea aceasta a secretarilor a fost pusă la cale tozmal la timp, pentru că la resortul internelor era gata decretul pentru

tersească masa, dar tremura atât de tare încât abia putea să-și îșpeășească lucrul.

Lordul s'a mirat mult de purtarea aceea curioasă a oamenilor din crășmă, dar credea, că dupăce servitorul său l'a numit mai de multeori „Măria Ta,“ oamenii s'au speriat, că au la casă un oaspe atât de înalți și de aci vine stângăcia lor. Avea însă niște presimțiri rele, fără ași putea da seama, că izvorul lor care ar putea să fie.

Servitoarea aduse cina pe masă și deodată cu servitoarea întră repede în casă un oaspe la a cărui vedere călătorii remaseră foarte surprinși. Era cănele pierdut al lordului, cănele condamnat la moarte de stăpânul său. Lordul îl chiamă la sine, pentru al desmierda, ca altădată, dar cănele cu toate, că se vedea, că se bucură de revederea ce o are cu stăpânul său, se postă în ușă, stând acolo nemișcat, cu ochii însă la stăpân, ca cum ar avea săi comunice ceva foarte grav, dacă ar ști să vorbească.

Lordul întrebă, cum a ajuns cănele său la casa aceasta, iar crășmarul povestii, că e de scurtă vreme aci, și că a venit cu niște negustori de vite, schiopătând de un picior, din care curgea și sânge. A încercat se plece și el cu negustorii când și-au continuat aceștia drumul, dar n'a putut. „A ramas aci, a încheiat crășmarul și nu ne pare rău, pentru că e un căne foarte credincios și bun de pază“.

Călătorii voiau acum să se culce, pentru că în zori voiau se plece mai departe și cerură dela crășmar o cameră de noapte, unde să poată dormi. Servitoarea primi îndrumarea dela crășmar, să arăte servitorului camera domnului și camera servitorului. Servitorul veni apoi după stăpân, ca să-l ducă la culcare. Lordul văzu însă, cum crășmarul și crășmărița se sfătuiesc cu trei oameni, cu fețele acoperite, așa că nu se pot vedea. Iar îi veniră lordului presimțirile de mai înainte, dar în cele din urmă crezu, că sunt niște drumeji și aceștia, cari

așteaptă aci trecerea furtunei. Crășmarul le turna rachiu în pahare.

Servitoarea mergea înainte cu lumânarea aprinsă, după ea servitorul, apoi lordul. Urcară niște trepte, când auziră un hârăit ciudat. „Aici fi-e cănele eară, Măria Ta. El are obiceiul de lairă la streini, dar nu mușcă. E căne bun,“ zise servitoarea. Ajunseră la ușă și atunci cănele nu mai hârăi, ci începu să latre din toată puferea. „Dute'n pustiu dihanie!“ îi strigă servitoarea și deschizând ușa îi poști pe lord se între. Cănele însă nu-l lasă să intre și arunca ochi mâniași spre servitoarea, care îngrozită, plecă îndărăt. Lordul nu văzu perplexitatea servitoarei, pentru că ochii săi erau așintii spre căne. Abia să depărta însă servitoarea, și cănele sări în brațele stăpânului său și cu ochii rugători cănta să-l facă să înjăleagă, că aici nu e bine, să nu intre, ci să se depărteze. Sări pe trepte în jos, făcând pe stăpânul său se înjăleagă, că are să-l urmeze.

(Va urma)

stabilirea salariilor pe scama secretarilor și subsecretarilor și să se aștepte publicarea. Acum decretul a fost modificat, cu ținerea în vedere a dorințelor secretarilor, și când va fi publicat, apare în textuarea de el dorită, ori apoi în o textuare, care se apropie mult de dorințele lor.

Declarațiile domnului Marghiloman.

Șeful partidului conservator din vechiul regat, domnul Alexandru Marghiloman, și a precizat părerea într-o vorbire rostită în fața partizanilor săi din Galați, spunând între altele, că pacea dela București, legată de d-za cu puterile centrale, era pregătită cu mult mai înainte de a veni la putere și că d-za n'a făcut decât să o îndulcească, pe cât s'a putut. Pacea a fost încheiată cu învoirea puterilor aliate și a statelor unite americane. N'a fost omul Nemților, cum a fost acuzat, din contră, a fost foarte dărz față de ei, din care motiv Ludendorff avea de gând să invadeze toată țara românească cu armata Credo, că aceea ce nu ni se dă acum din teritoriu, va ajunge cu timpul totuși în posesiunea noastră, deci chestia această să nu ne facă mare îngrijorare. E însă cu totul înpotesiva controlului minorităților și a robiei economice, cari nu sunt de demnitatea României libere și mărite. Are speranță, că aliații în cele din urmă vor vedea nedreptatea ce o fac și vor căuta să o repare cât mai curând. Cu partidul liberal nu are nici o legătură, deși în unele privințe are aceleași păreri. Guvernul de general îl privește de un guvern, care va da parlament țării, și fiindcă partidul său, partidul conservator, e sătul de legiuiri prin decrete-legi, e bucuros că-l are, deci primește de bun acest guvern de generali.

„Biserica Neamului.” Monumentul dela Mărășești.

Cele mai grele, dar și odată cele mai frumoase lupte, date pentru realizarea idealului nostru național, au fost cele dela Mărășești, unde vitejia soldaților români a fost fără păreche. Famosul Macke sen a trebuit să-și sisteze atacurile în contra zidului puternic de apărare românesc, căci altcum rămânea fără armată; toată i-o zdrobeau dorobanții noștri. Au căzut însă mulți și dintre ei la Mărășești, și acum s'a croit planul, să li se ridice un monument impunător, care să vestească generațiilor din viitor ce lucruri mari s'au întimplat la Mărășești. O comisiune aleasă, în frunte cu I. P. S. Sa, Mitropolitul Pimen al Moldovei, a fost la fața locului, pentru a chibzui, unde ar fi mai bine să fie ridicat acest mare monument și s'a primit de bună din partea tuturor ideea, ca pe înălțimea din fața gardului dela Mărășești. Monumentul va avea forma de biserică și va fi construit din banii adunați prin colectă dela toți cetățenii din România Mare, de aceea i s'a dat numele de „Biserica Neamului.” Va costa trei milioane, poate și mai mult, și va avea galerii, în cari vor fi depuse osemintele tuturor celor căzuți în luptele dela Mărășești, jertfindu-și viața pentru patrie și pentru fericirea noastră, a celor rămași în viață.

In slujba agriculturii.

Cei-ce au fost la front în cursul lungului și groaznicului războiu, iar bunul Dumnezeu le-a ajutat să vină întregi și sănătoși acasă, vor ști ce e aceea: *mașină aruncătoare de flacări*, pentru că au văzut o în războiu, ori apoi au avut să sufere pe urma ei. E o armă nouă de războiu, care a fost folosită în luptele date cu bun succes, și de unii, și de alții. Ei bine, aceasta armă, aceasta mașină aruncătoare de flacări, va putea fi folosită de aci încolo și în vreme de pace, nu în contra oamenilor, ci în contra lăcustelor. În Franța sunt adecă oaspeții regulați ai agriculturii roiriile de lăcuste, în contra cărora nu a fost chip de apărare până acuma. Directorul unei școli înalte agronomice a venit însă la idea, se facă încercarea de a nimici lăcustele cu mașina aruncătoare de flacări și încercarea sa a succes pe deplin. Adevărat, că lăcustele cele mari, cele sburătoare, nu se nimicesc, dar se nimicesc puile de lăcuste și se nimicesc de tot ouăle lăcustelor, iar prin aceasta se împiedică înmulțirea lor, pentru că la lăcuste tocmai acesta e năcazul, că prea iute și prea groaznic se înmulțesc, așa, că în curs de câteva zile acoper întregul hotar al comunei peste care s'au descărcat. Mai este apoi și o altă invenție a războiului, care încă poate fi întrebuințată cu folos în agricultură, anume, gazurile înecătoare, în contra cărora soldații noștri trebuiau să se apere cu măști. Cu aceste gaze se omor până la unul șoarecii de câmp și toate insectele vătămătoare sămănăturilor. S'au făcut încercări și în privința aceasta, tot în Franța, unde în anul acesta sunt foarte mulți șoareci de câmp și încercările au dus la cel mai frumos rezultat. Eată deci două lucruri, cari au fost rele în războiu, dar cari au să fie foarte bune în vreme de pace, puse fiind în slujba agriculturii.

✧ Serbia semnează pacea

Dela Belgrad vine știrea, că șefii partidelor politice din Iugo-Slavia au avut acolo o consfătuire, la care au luat parte și delegații dela conferința de pace ai statului iugo-slav. S'a luat hotărârea, ca Serbia să semneze pacea cu Austria, cu toate că punctul din contract, referitor la ocrotirea minorităților, e vătămător și pentru Iugo-Slavia, ca pentru România. Despre hotărârea luată a fost avisată conferința de pace pe cale telegrafică. S'a mai luat și hotărârea de a se forma un cabinet de concentrare națională, sub presidenția lui Pavlovici, președintele camerei deputaților.

Mai nou.

✧ Serbia restitue ce a luat.

În Consiliul de miniștri din urmă ținut la București sub presidenția d-lui general Văitoianu, s'a luat la cunoștință o comunicare a guvernului sârbesc, în care se spune, că Serbia este displicată să înapoieze României tot ce ia luat. Credem, că sunt de înțeles și pagubele pe cari le-au făcut Sârbii în Banat.

✧ Guvern nou unguresc.

Între conducătorii diferitelor partide din Ungaria s'a legat înțelegerea de a se forma un guvern nou, în care se fie reprezentate toate partidele, fiind astfel un guvern al țării întregi, așa cum i-l cere Antanta. Guvernul va fi pus sub presidenția contelui Eszterházy, iar actualul ministru-președinte Friedrich rămâne ministru de interne.

✧ Când eșim din Budapesta?

În raportul pe care l'a înaintat domnul Clerck Consiliului suprem dela Paris, se cucrind și propunerea, ca România să fie îndemnată să nu-și retragă trupele din Budapesta, pentru că imediat s'ar naște turburări nouă în capitala Ungariei. Astfel trupele române rămân în Budapesta, până după subscrierea păcii cu Ungaria.

✧ Fostul împărat Wilhelm

al Germaniei, înainte de a fi dat în judecată, ca pricinuitor al războiului groaznic prin care am trecut, va fi supus unei amănunțite examinări din partea medicilor, pentru că, după cum se spune, fostul împărat Wilhelm ar suferi de o serioasă și primejdioasă boală de creeri.

A apărut Abecedarul I

A apărut: **Abecedar** de Dr. Ioan Stroia, revizor, fost profesor la „Seminarul Andreian”, Dumitra Lăpădatu director școlar și Iuliu Crișan subrevizor. Ediția VI-a. Aprobata de Consiliul Dirigent sub Nr. 1362/1919. Prețul 2 lei. Acesta e abecedarul introdus de prezent în școlile populare. Se poate procura dela Librăria „Foaia Poporului” Sibiu, strada Măceștilor Nr. 12.

Nr. 822/1919.

Publicațiune.

Comuna Dridif că în arândă pe cale de licitațiune publică crâșma comunală pe timp de 8 ani din 1 Ianuarie 1920 începând. Licitațiunea se va ține la 23 Octomvrie 1919 a. m. la 10 ore. Prețul strigărel 500 cov. Vadiu 20%. Condițiunile în detaliu să pot vedea la primărie. Dridif. la 8 Octomvrie 1919. Primăria comunală.

Informațiuni

Regele Ferdinand în Ardeal. Măiestratea Sa, Regele nostru Ferdinand, a fost câteva zile prin Ardeal. A plecat de la Sinaia în 28 Septembrie, cu automobilul și cu salta pe la Brașov, Odorheșu, Sovata, Răghiu, întâmpinat fiind în orașul din urmă de domnul Dr. Vescan prefectul județului Măraș-Turda și de celelalte persoane oficiale. De aci M. Sa a mers la Gurgău, unde a descins la castelul de vânătoare. A fost în munți, la vânătoare, a vizitat regiunile în cari s'au dat lupte la anul 1916 și a depus coroane de flori pe mormintele eroilor, ofițeri și soldați, căzuți și îngropați acolo, iar în 4 Octombrie a venit de a vizitat orașul Târgul-Mureș, însoțit de prefectul județului și de salta sa. În piață l'a întâmpinat primarul orașului, Dr. Ghilbu și comandantul garnizoanei. Măiestratea Sa a vizitat primăria, palatul cultural, Curtea de Apel, liceul de băieți și fete, școlul de copii și liceul militar, prefăcut acum în spital de garnizoană. Seara a fost prânz în trenul regal, iar dimineața în 5 Octombrie, M. Sa s'a reîntors cu automobilul, prin Sighișoara, Cohalm, Brașov, la Sinaia.

Parastas pentru Regele Carol. Vineri, în 10 Octombrie s'au împlinit cinci ani dela moartea înțeleptului Rege Carol al României. Cu acest prilej s'a oficiat un parastas solemn la mormântul său din biserică Curtea-de-Argeș. Parastaul a fost celebrat de Preașfinția Sa, Arhiepiscopul Eughenie Humuleșcu, locuitorul episcopesc de Argeș, asistat de părintele Arhimandrit Dionisie, starețul mănăstirii Sinaia și de clerul întreg al bisericii Curtea-de-Argeș. La parastas a fost de față Măiestratea Sa, Regele Ferdinand, toți domnii miniștri și un public ales.

Partidul național din Județul Făgăraș organizează pe Duminică 18 Octombrie două adunări electorale în comunele Șărcală și Veneția-d-jos. Cu acest prilej candidatul partidului național în circumscripția Șărcală, Dr. Ioan Mateiu își va rosti savântarea de program.

Consiliul general al Asociației învățătorilor se va ține în Alba-Iulia un la Sfântul Dumitru, ci Duminică 13/26 Octombrie a. c. Toți membrii și președinții să participe. Iuliu Vuia președinte.

Inițiativă. Se aduce la cunoștința publicului interesat și îndeosebi a studenților de la liceul de stat din Sibiu, că Eforia școlară va deschide, la 1 Noiembrie a. c. o cantină (Masa studenților), unde vor putea primi amasa circa 100 elevi, 1/2 gratuit, 1/2 pe jumătate gratuit, 1/2 solvind, taxa de K. 120. — lunar. Cererile pentru a fi preșiziți la Cantina școlară să se adreseze direcțiunii liceului de stat cel mai târziu până în 25 Octombrie a. c. La cerere este să se alăture și un ateșat comunal, în care să se arete starea materială a părinților, ori susținătorilor, cum și numărul membrilor familiei.

† **Adelina Patti**, cea mai mare și mai serbătorită cântăreață din lume, a încetat din viață zilele trecute, în capitala Angliei în Londra. De mult s'a fost retras dela teatru din motive de bătrânețe. Dorința ei a fost și așa a lăsat ca testament, că după moarte corpul ei se fie transportat la Paris, pentru a fi acolo așezat în pământ, dar tocmai când l'a întâmpinat moartea a

labucit în Londra grova personalului dela căle ferate și dorința din urmă a Adelinei Patti nu a putut fi împlinită. A fost înmormântată în mod provizoriu în Londra, pentrucă la ocaziunea dată se fie desgropată și dusă unde s'a dorit, la — Paris.

Documente însemnate. În arhiva orașului Chișinău, capitala Basarabiei, au fost descoperite niște documente foarte însemnate și foarte necesare tocmai acum. Ele se refer la trecutul Basarabiei. Intre altele s'au aflat niște însemnări prețioase de ale societății istorice și arheologice din Odessa, din cari însemnări se vede apriat, că Basarabia a aparținut odinioară la România și a făcut parte din Moldova. Documentele s'au trimis la Iași și la Paris, pentru a fi traduse în românește și franțuzește și pentru a fi prezentate Conferinței de pace.

Wilson e bolnav. Despre prezidentul Statelor-Unite americane vin știri neliniștitoare. Boala sa, care la început se părea a fi trecătoare, s'a agravat foarte mult, încât deveni-se de tot îngrijitoare, dar știrile din urmă ne spun, că s'a întors iarăși spre mai bine. Domnul Wilson are boală de creier, de care mai suferi-se odată și a primit-o în urma prea marei încordări spirituale în cursul războiului și în cursul pertractărilor de pace. Senatul american a hotărât, ca locul seu, până la reșănătoșare, se îl țină domnul Lansing, secretarul de stat american.

Încă unii Afară de gazetarii mai de mult condamnați de Curtea marțială din București, pentrucă pe vremea ocupațiunii germane au scris la gazete susținute de nemți, a mai fost condamnat zilele trecute, tot de Curtea marțială din București, și Alfred Heiser, fost pe timpul ocupației redactor al zărilor „Arena“. Pertractarea a durat mai multe zile și s'a terminat cu declararea de vinovat a acuzatului, care a primit apoi pedeapsa de doi ani închisoare.

Ciopotele bisericilor. Aproape toate bisericile de pe teritoriile rupte de Ungaria și alăturate la România, au rămas fără clopote, pentrucă mai marile armatei austro-ungare le-au adunat pe toate pentru a face tunuri din ele. Cum însă bisericile nu pot fi fără clopote, Consistorul bisericii săsești din Ardeal a căutat să afle pe ce cale și de unde s'ar putea procura clopote pe seama bisericilor săsești, cari le doresc, dar a ajuns la rezultatul că din străinătate nu se pot aduce clopote, din cauza greutăților ce sunt de întâmpinat cu transportarea lor, iar în țară, la turnătoriile de clopote dela noi încă nu se pot fabrica clopote cu preț mai convenabil, din pricina materialului din care se fac și care e foarte scump, ori nu se capătă de loc. Consistorul bisericii săsești avizază deci pe toți cei ce doresc clopote pentru bisericile săsești dela sine, să fie cu răbdare până la izbăvirea unor stări mai normale, când clopotele vor putea fi aduse din străinătate, ori vor putea fi fabricate și la noi, pe un preț mai acceptabil decât cel de azi. Și statul acesta pot să-l primească și oamenii noștri, cari ar dori cumva să-și vadă bisericile prevăzute iarăși cu clopote. Mai aștepte!

Dela școala de fete din Turda. Ni se scrie: Științea locului școlii civile de stat pentru fete din Turda, împreună cu festivitate, se va face în 26 Octombrie. Până atunci excepțional se mai pot face și înscrieri. Venitul festivității e destinat fondului internațional de fete, ce se va înființa. M. G.

✱ **O femeie cumințe.** Domnișoara Marzarić, fiica prezidentului republicii cehoslovace, a fost onorată cu mandatul de reprezentantă a sexului frumos în parlamentul cehoslovac, fiindcă în Cehoslovacia au drept de vot și femeile. Domnișoara-deputat și-a depus însă mandatul, a demisionat, sub cuvânt, că rolul femeii este altul, nu acela de a se amesteca în politică. Ea nu vrea să se facă politică, ci în afară de familie, își va consacra viața numai operelor de binefacere și în special Crucii Roșii. Iată o femeie cu scaun la cap și cu judecată sănătoasă.

Aniversarea morții lui Creangă. La 30 Decembrie anul acesta se împlinesc 80 de ani dela moartea marelui povestitor Ioan Creangă, de naștere din Humulești, o podobă a literaturii române, fost contemporan și prieten al lui Mihail Eminescu, nemuritorul nostru poet. Credem, că se vor lua la vreme măsurile de lipsă din partea celor chemați, pentrucă aceasta zi se fie serbată în mod cuviincios pretutindenea pe unde reună acum graiul românesc. Să se țină părăstare la biserici, să se aranjeze serbări școlare și să se țină șezători literare, întru memoria marelui prozator român Ioan Creangă, pentrucă numai dăruind memoria lucrurilor pe cari l-am avut, ne vom arăta vrednici de ai fi avut.

Un anunț german. În foaia oficială germană din Berlin s'a publicat un anunț. În înțelesul căușii toți supușii germani sunt provocați, ca până la mijlocul lui Decembrie să facă corecționare amănunțită despre toate lucrurile luate cu ei când s'au retras din Franța și din Belgia, ori pe cari le-au trimis sau dus ei acasă, când se aflau acolo, fără a fi fost ale lor. Framos; dar guvernul german ar trebui să se ceară dela supușii germani corecționare și despre lucrurile luate și trimise acasă, ori duse cu ei, din — România.

Pagubele statului român. Din partea guvernului central român din București vor fi în curând înaintate comisiunii speciale a Conferinței de pace, alese și anume pentru controlarea pagubelor de război, tablourile amănunțite despre toate pagubele suferite de statul român în timpul războiului, anume, la vite, unelte, mașini industriale și agricole etc. Se va convinge comisiunea, că aceea ce am luat dela Ungari, nu acopere nici în parte pagubele pe cari le-au avut statul nostru.

Veste bună. În ministerul de finanțe din București se lucrează la un proiect despre înlocuirea coroanei austro-ungare și a rebelăi rusești cu monedă de-a Băncii Naționale, deci cu Lei vechi. De sine înțeles, că schimbate vor fi numai hârtiile stampilate austro-ungare.

Lei confiscăți. La gara din Oradea-Mare a fost prins un jidan, care avea la sine 85.000 lei românești, cu cari voia să plece la Budapesta, pentrucă în Budapesta se dau și câte trei coroane pentru un leu, iar în Viena și mai mult. Banii au fost confiscăți dela om și s'a început în contra lui și procedura judecătorească. Câți vor fi de aceștia, cari duc Lei în străinătate, spre paguba statului român!

O mașină de scris sistem „Adler“. se află de vânzare la Librăria „Foaia Poporului“, Sibiu, strada Măcelarilor 12.

Cărți pentru soldați. Oficiul prețesc militar din garnizoana Clujului se adresează publicului românesc de pretutindenea cu rugarea, ca se trimită cărți românești pe seama bibliotecii pe care vrea să o înființeze pe seama spitalului corpului VI de armată din Cluj și pe care au să o folosească numai soldații, răniți în spital. Cărțile să se trimită oficiului prețesc militar Cluj, Strada Faikar, numărul 8, etajul II.

„Biblioteca învățătorului”. A apărut în Șimleul-Silvaniei, tipografia „Victoria” a fraților Avram, broșura „Vocațiunea”, la prima brazdă în ogorul desrobii, de Emil

Pocolă, învățător în Bocșa Română. Broșura face parte din „Biblioteca învățătorului” și se vinde cu 1 Leu 50 bani exemplarul. Conține conferința pe care a ținut-o autorul la 27 Septembrie a. e. în sala județului Salaj, la întrunirea învățătorilor din acel județ. Broșura e dedicată: „Primului îndrumător al creșterii naționale în Ardealul desrobii, domnul Dr. Valeriu Branice”. Autorul își îndeamnă colegii să și împlinească cu blândețe și cu iubire chemarea, să fie învățători, apostoli și artiști.

Copil ars. Copilașul de cinci ani al unui muncitor cu ziua din Cluj, lăsat fiind

singur acasă, s'a jucat la jurul focului. Aproximându-se prea tare de foc, i-s'a aprins hăinița și până au venit vecinii, la strigătele copilului, ca să stingă focul, hăinița i-a ars de tot, și i-a făcut focul și rane grave la corp, cu care a fost dus la spital. Încă o pildă, că copiii mici nu trebuie lăsați singuri acasă, și mai ales nu trebuie să li se dea prilej să se apropie de foc.

Redactor responsabil: Nicolae Esate
Editura și tiparul: „Tipografia Poporului”
Cenzurat de: Brava.

Nr. 75/1919.

Publicațiune.

Comuna Bolța jud. Sibiu es-arendează dreptul de vânat pe durata de 3 ani începând dela 1 Ianuarie 1920—31 Decembrie 1923 pe calea licitațiunii publice care se va ține la 27 Octombrie 1919 ora 2 p. m. în cancelaria comunală. Conștiințele de licitație se pot vedea în cancelaria comunală.

Bolța la 10 Oct. 1919

Primăria Comunală.

Lăzi

În diferite mărimi și cu prețuri convenabile se află de vânzare la „Tipografia Poporului” în Sibiu, strada Măcelarilor. 12.

Anunț

Un preot văduv, în etate de 40 de ani caută o economă pentru îngrijirea a 3 orfani și conducerea gospodăriei casnice.

Ofertele însoțite de câte o fotografie să se trimează la adresa „Foala Poporului” în Sibiu pentru pseudonimul N. N. până cel mai târziu în 5 Noiembrie st. n. a. e. Discreția se garantează

Ucenic.

Se caută pentru un magazin de coloniale și delicatose din România. Condițiuni avantajoase:

A se adresa la administrația „Foil Poporului” sub România.

Aviz.

Corpul VII. Armata are nevoie de 45.000 buc. câciuli din piele de miel naturală, nevăpsită albă, gris sau neagră și 45.000 buc. cejocole pieptari, fără mâneci, confecționat din piele de miel bine tăbăcită și perfect uscată, indiferent de culoarea lânii.

Ofertele se vor înaluta până în 30 Octombrie a. e.

Condițiunile de furnitură se pot citi în „Gazeta Oficială” publicația No. 60 din Octombrie 1919.

Calfă de morar,

se primește imediat, să fie învățat la moară. A se adresa la George Balteș, arendaș și morar în Mohu, județul Sibiu.

Cine știe ceva?

Despre Ioan Suciu din Boz, care a servit la 23 honvezi în etate de 25 ani, fost prizonier în Rusia și nu a scris acasă de 2 ani, și nu să mai știe nimic despre el e rugat a încunoștința părinții Ioan Suciu locuitor în Boz, p. v. Cunța jud. Alba-Inf.

Un taureac

de 12 luni solu „Bern.” se află de vânzare la Ionu Vălasă din Cunța jud. Alba-Inf.

Servitor!

La librăria „Foala Poporului” se primește un servitor harnic și de omenie.

„ARDELEANA”

instituit de credit și economii, societate pe acții în ORĂȘTIE.

Vinde în comuna Gecagiu (lângă Orăștie, județul Hunedoara):

O casă cu 10 odăi, local pentru două prăvălii, edificii laterale și grădină.

O casă cu 5 odăi, local pentru restaurant, cu licență, edificii laterale și grădină.

O casă (castel) cu 6 odăi și 3 iugure grădină pe lângă ea.

Toate edificiile sunt solid zidite și sunt la loc bun așezate.

„MERCUR”

Bancă și întreprindere gen. de Comerț
SIBIU, Strada Cisnădiei No. 49.

Casa de schimb

cumpără și vinde
efecte publice la
cursul zilei. Pro-
vincia prin corespon-
dență telegrafică.

Adresa telegr.: Mercurbank Sibiu.

La Depositul Mașinelor dela Reuniunea Economică Săsească Ardeleană

SIBIU, Strada Sărei Nr. 22

se află de vânzare în deposit cu preț convenabil:

Toate felurile de pluguri, grape de fier, mașini de sămănat, mașini de cosit iarba, greble de fân, mașini de tăiat rapi, și alte mașini și unelte economice de felul acesta. Mai departe hârlete de fier, lopeți, potcoave, sârmă pentru legat fân, cingătoare de spargă, etc., etc. Fiecare agricultor înainte de a cumpăra să meargă să vadă lucrurile acolo.

Roate de tors pe ales.

Altoi de vită americană

de prima calitate, soiurile cele mai bune, se pot procura dela

Frații Konnerth
Mediaș, (Enkeschdorf)

Se vinde

o casă în Alba-Iulia cu 4 odăi, cămară, culină, grajd, cură, fost odăi crămă și prăvălie, în casa pe unde trec oamenii în vre-o 7 comune de peste Murăș.

Informații la Augustin Batențiu ospatar în Alba-Iulia (cetate) lângă Spitalul Militar.

O moașe.

Diplomată și cu praxă de peste 10 ani caută un post.

Reflectanții se anuțe, leafa și favorurile ce pot preste la administrația „Foala Poporului” sub „Moașe” în Sibiu.